

Innst. S. nr. 52

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

St.prp. nr. 13 (2004-2005)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av avtale av 24. september 2004 om endring av protokoll 4 kapittel II til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol (ODA) av 2. mai 1992

Til Stortinget

SAMMENDRAG

EFTA-statene som deltar i EØS-samarbeidet (Norge, Island og Liechtenstein), heretter kalt EFTA-statene, undertegnet 24. september 2004 en avtale om endring av protokoll 4 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol (ODA) av 2. mai 1992. Hensikten med avtalen er å gjennomføre reglene fastsatt i rådsforordning (EF) nr. 1/2003 om gjennomføring av konkurransereglene i EF-traktatens artikkel 81 (forbud mot konkurransebegrensende avtaler) og 82 (forbud mot utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling). I tillegg ønsker EFTA-statene å etablere et separat system for nasjonal håndheving av EØS-avtalens artikkel 53 og 54 som tilsvarer det system som rådsforordning (EF) nr. 1/2003 etablerer på EU-siden. Endringsavtalen må sees i sammenheng med EØS-komiteens beslutning nr. 130/2004 av 24. september 2004 om å innlemme rådsforordning (EF) nr. 1/2003 i EØS-avtalen. Denne ble fremmet i St.prp. nr. 3 (2004-2005) om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 130/2004 av 24. september 2004 om innlemmelse i EØS-avtalen av rådsforordning (EF) nr. 1/2003 av 16. desember 2002 om gjennomføring av konkurransereglene i EF-traktatens artikkel 81 og 82.

Konkurranseregelverket er en av grunnpilarene i EU-samarbeidet og i EØS-avtalen. For å sikre en ensartet anvendelse av det felles regelverket er Kommisjonen og ESA gitt kompetanse til å håndheve reglene. Utvi-

delsen av EU til 25 land og en utvikling mot stadig større og mer grenseoverskridende karteller, førte til at Kommisjonen ikke lenger hadde kapasitet til å fortsette uten endring i ansvarsområdet. For å kunne konsentrere seg om de viktigste sakene, har man gjennom vedtaket av rådsforordning (EF) nr. 1/2003 desentralisert en vesentlig del av håndhevelsen av fellesskapets regelverk på konkurranseområdet til medlemslandenes konkurransemyndigheter og domstoler. For å sikre en ensartet håndhevelse på myndighetsnivå etableres et samarbeid mellom nasjonale konkurransemyndigheter samt en adgang for Kommisjonen til å gripe inn i alle saker hvor dette anses nødvendig. Imidlertid lyktes ikke EFTA-landene og EU å komme til enighet om at det innføres et tilsvarende system med desentralisert håndheving og samarbeid på myndighetsnivå i EØS. EFTA-statene ønsker derfor å innføre en tilsvarende ordning på EFTA-siden.

Avtalen om endring av ODA nødvendiggjør lovendring. Stortingets samtykke til godkjenning av avtalen er derfor nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Håndhevingssystemet for konkurransereglene i EU/EØS har vært sterkt sentralisert.

Det nye regelverket innebærer at meldeordningen og Kommisjonens enerett til å gi unntak fra forbudet, er opphevet. Dette vil gi Kommisjonen større ressurser å sette inn mot de mest skadelige brudd på konkurransereglene. Kommisjonen har også fått styrket sine undersøkelles- og kontrollfullmakter. Nasjonale konkurransemyndigheter og nasjonale domstoler skal håndheve EF-traktatens artikkel 81 (konkurransebegrensende avtaler) og artikkel 82 (utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling). Nye samarbeidsmekanismer og regler for saksfordeling mellom de forskjellige nasjonale myndigheter og Kommisjonen skal sikre ensartet rettsanvendelse.

Gjennomføring av endringsavtalen i norsk rett krever enkelte lovendringer. Disse lovendringene er allerede vedtatt ved lov av 5. mars 2004 nr. 11 om gjennomfø-

ring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv. (EØS-konkurranseloven), jf. Ot.prp. nr. 6 (2003-2004), Innst. O. nr. 50 (2003-2004) og Besl. O. nr. 57 (2003-2004). Lovendringene vil først tre i kraft samtidig som endringene i ODA og EØS-avtalen trer i kraft.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Faldet, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Afshan Rafiq, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen og Ola T. Lånke, og fra Senterpartiet, Eli Sollied Øveraas, viser til behandlingen av Ot.prp. nr. 94 (2003-2004) om lov om endringer i EØS-konkurranseloven og konkurranseloven og St.prp. nr. 3 (2004-2005) om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 130/2004 av 24. september 2004 om inn-

lemmelse i EØS-avtalen av rådsforordning (EF) nr. 1/2003 av 16. desember 2002 om gjennomføring av konkurransereglene i EF-traktaten artikkel 81 og 82. Komiteen har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

UTENRIKSKOMITEENS MERKNADER

Utenrikskomiteen har blitt forelagt utkast til innstilling og har i henhold til brev av 24. november 2004 ikke merknader.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget gir sitt samtykke til godkjenning av avtale av 24. september 2004 om endring av protokoll 4 kapittel II til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol (ODA) av 2. mai 1992.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 25. november 2004

Sonja Irene Sjøli
leder

Ulf Erik Knudsen
ordfører